

MIGRACIJE ZAGORSKIH OBITELJI NAVEDENIH U GRBOVNIKU KORJENIĆ-NEORIĆ IZ 1595. GODINE

Krešimir KUŽIĆ
Zagreb

UDK: 949.75:314.7
Pregledni znanstveni članak

Primljeno: 15. X. 1996.

U radu je dat prikaz migracija raznih rodova s područja Zagore, kao i na područje Zagore. Temeljem podataka iz Grbovnika Korjenić-Neorić iz 1595. god. i Spiska bosanskih plemićkih obitelji nastojalo se utvrditi podrijetlo i vrijeme migracije za svaku od pojedinih obitelji prema dosadašnjim objavljenim izvorima i radovima, kao i prema dostupnoj arhivskoj građi koja je pretežno iz kasnijeg razdoblja konačne doseobe u Zagoru i završetka protuturskih ratova u 18. stoljeću. Područje Huma/Hercegovine bilo je glavno izvorište migracija, a jedan veliki dio već pohrvaćenog vlašskog pučanstva tog područja, tijekom više seobnih valova (I - 14. st., II - 15. st., III - 16. st., IV - početak 17. st., V - kraj 17. st.), dospio je na područje današnje Zagore. Prva doseoba je bila egzistencijalno-ekonomski pokrenuta. Druga i peta predstavljale su bijeg od Turaka, a treća i četvrta bile su baš i podržane od Turaka sa ciljem formiranja pomoćnih martoloških postrojbi turske vojske.

U Grbovniku Korjenić-Neorić iz 1595. godine¹ (u daljnjem tekstu Grbovnik) između 163 imenovana i neimenovana obiteljska grba nalazimo i neke čiji se vlasnici spominju na području današnje Dalmatinske zagore u razdoblju od 13. do 18. stoljeća². To su (prema

¹ Ivo BANAC, *Grbovi biljezi identiteta*, Zagreb, 1991., Grbovnik obitelji Korjenić-Neorić, 131.-318. str., A. SOLOVJEV, *Postanak Ilirske heraldike i porodica Ohmučević*, *Glasnik skopskog naučnog društva* XII, Skoplje, 1933.

² Obilaskom prostora između Drniša, Sinja, Šibenika, Trogira, Klisa i Poljica i u razgovoru s mjesnim pukom, lako je ustanoviti točne zagorske granice. Dakle, od Trtara Krkom i Čikolom do Moseća, pa po njemu do mjesta nasuprot brda Crivački Kokulj. Otuda na Svilaju i po njoj do Zelova. Onda po razvodu između Dicma i Sinjskog polja na Cetinu i nizvodno do granice Poljica kod Biska. Onda prema Kotlenicama, te zaobišavši Klis dolazimo na hrbat Kozjaka koji nas vodi na zapad. Nastavivši preko labinskih Draga, držimo se vrhova iznad Trogira, te po Velikom Jelinku dolazimo do Vrpolja i konačno opet na Trtar. (Vidi o tome kod: Stjepan GUNJAČA: *Topografska pitanja na teritoriju stare Cetinske županije*, Split, 1937., 15.

poretku iz Grbovnika): Burmazović, Vojnović, Korjenić-Neorić, Mirilović, Bačić, Bibić, Rajković i Divojević.³ Već letimičnim pregledom zemljovida Zagore uočiti ćemo da i sada postoje sela koja nose imena prema nekim od ovih obitelji, a ostale je moguće pronaći u raznim izvorima kao stanovnike tog prostora. Kako je po svemu sudeći Grbovnik bio nacrtan i sastavljen baš od nekog pripadnika obitelji Korjenić-Neorić (što se vidi po raskošnijem prikazu njihovog grba), početi ćemo prikaz upravo s njima (sl. 1).⁴

Drugi početni izvor, koji se sa svojim podacima skoro u potpunosti poklapa s Grbovnikom, jest franjevački Spisak bosanskih plemeni- tih obitelji (u daljnjem tekstu Spisak). Jedina razlika je u nešto opširnijem prikazu mjesta njihovog podrijetla.⁵

KORJENIĆ-NEORIĆ

Obitelj prezimena Neorić prvi put nalazimo u zapisnicima pisarne trogirске općine u predmetu od 19. 08. 1270.⁶ Tamo se izriječkom navodi Bogdan Neorić iz Zmine u obiteljskoj parnici oko razdiobe posjeda.

Drugi put nailazimo na nedatirani nadgrobni spomenik pod kojim leži Orša Neorić.⁷ Premda se ne može sa sigurnošću tvrditi kada je pokojnica pokopana, znamo barem godinu gradnje crkve - 1203. od strane prepošta Dobrosava, sina Prodanova. To nam govori da je Orša živjela u kasnijem razdoblju.

str.; i fra Stipan ZLATOVIĆ, *Starohrvatska prosvjeta*, I serija, II/3, Knin, 1896., 154. str.)

³ I. BANAC, *nav. dj.* - ...Bvrmasovich XXXII, Voynovich XXXVI, Cortenich Neorich LXXVII, Mirilovich XCVIII, Bachich CXXV, Bibich CXXVII, Raykovich CXLII, Divoevich CXLVII...

⁴ A. SOLOVJEV, *nav. dj.*, 104. str.

⁵ Euzebije FERMENDŽIN, *Acta Bosnae*, 1892., Zagreb, 559.-562. str.

⁶ Miho BARADA, *Trogirski spomenici* 1/1, Zagreb, 1948., 116. str. - ...Nos predicti consules unacum nostris consillarijs et uniuersa nostre ciuitatis comunitate, ad petitionem filiorum Bogdani Neorići, scilicet Jursee et Ceprengna, ac Marini filij Coranni et eius nepotis filij Petrosij eorum consobrini, certificati per antiquos uiros et probos fidedignos nostre ciuitatis, testificamur et uerum ac legitimum perhibemus testimonium, quod Coram pater dicti Marini et Bogdanus eius frater, habuerunt terras suas et possessiones in Smina... Možda je upravo ovdje zabilježena podjela na dvije grane obitelji Korjeniće (od Coran) i Neoriće.

⁷ Stipan ZLATOVIĆ, *Viestnik narodnoga zemaljskoga muzeja u Zagrebu*, Zagreb, 1870., 161. str. - ...Jesu Christi 1203=Regnante rege Emerico aedificata est Ecclesia (scilicet Tiniensis) ista a Venerabili=Praeposito Dobrosavi Filio Prodanici Comitiss Tiniensis=Nepotis Prodoslavi Comitiss ad honorem Domini et=S.B. et Scte. M. et Sancti P. pro redemptione animae suae et suarum.= Intus in ecclesia in muro supra=unam lapidemparvam erant scripta haec verba=*Hic jacet Vrša Neorich*=Neorich penes Konjsko...

Treći put se jedan Neorić, Ivanko Utišenov, spominje kao svjedok kod oporuke Nikole Vukova 1394. godine u Skradinu.⁸

Korjenići se po prvi puta navode u jednoj pritužbi Nikšićkih Vlaha na postupak Bogčina Korenića iz 1399. godine. Nešto kasnije, 1412. godine, spominje se isti kao čovjek vojvode Sandalja Hranica.⁹

Kačićovo uvrštavanje "bana Neorića" kao uzvanika na svadbi bosanskog kralja Stipana Kristića (Tomaševića - kraljevao od 1461. do 1463. god.) moramo uzeti s jakom dozom opreza, iako sam autor kaže da je sve podatke za svoje pjesme "...pomljivo izvadio iz knjiga latinski, talijanski i rvatski..."¹⁰

Najviše podataka o Neorićima-Korjenićima daje nam Rodoslovlje svećenika Krstofora Korjenića (u daljnjem tekstu Rodoslovlje), župnika u Slanom na prijelazu 16. u 17. stoljeće. Tamo se cijela loza izvodi od Milata Nehorića, kao praroditelja i broji, što muških, što ženskih članova, 125 potomaka. Od Milata bi dalje u izravnoj lozi potekli "...Radogna, Mylych, Cvietko, Iuan, Krile/Cristoforo, Giouanni...", te kao posljednji "...D. Cristophorus Corrienich..."¹¹ Sudeći prema grbu koji je identičan onom u Grbovniku, cijeli genealoški prikaz vjerojatno potječe iz istog izvora. Osim toga, dobar dio obitelji koje su uvrštene u spomenuti Grbovnik, navode se i kao sastavni dio rodbine obitelji Korjenić-Neorić.¹² Štuk je, tražeći navedene titularne posjede, identificirao Klobučac sa Klobukom kod Trebinja (odbacivši kao mogućnost Klobuk kod Ljubuškog), a Korjeniće je također našao u bližoj okolini.

⁸ Tadija SMIČIKLAS, *Diplomatički zbornik XVII*, Zagreb, 1981., 588. str. - Actum (est hoc) in domo habitationis presentibus presbitero canonico et examinatore Scardone Ivancio Vtiseni Neoritq ele Hranitq, Iohanne Cesmit de Brate Scofçe (iz Bratiškovaca - sela zapadno od Drniša, primj. a.), Paulo de Scardona et aliis testibus...

⁹ Medo PUCIĆ, *Spomenici srbski*, 1858., Beograd, 23., 114. str. - Istina da se prvi put piše kao Bogčin, a drugi put kao Borčin, ali je vjerojatno riječ o grešci kod pisanja, tj. radi se o istoj osobi.

¹⁰ fra Andrija KAČIĆ MIOŠIĆ, *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*, Zagreb, 1988., 245. str. - ...a od Muća bana Neorića, zagorskoga po izbor plemića....; 27. str. - (Josip Vončina) ...Sve to pak znači da je Kačiću bila poznata vrlo opširna literatura, koju ne čine samo Sagredo, Sanudo i drugi talijanski autori nego i pozamašan broj domaćih. Osim toga ne možemo se samo ograničiti samo na pisce što ih je izrijekom spomenuo nego ozbiljno uzeti da je čitao i druge, ne spominjući ih po imenu....

¹¹ N. ŠTUK, Rodovno stablo popa Krstifora Korjenića, *Prava Crvena Hrvatska* VII, br. 312, 18. 02. 1911,

¹² N. ŠTUK, nav. dj. - ...porodice sadržane u rodovniku: Kmetović, Lucin, Koceljević, Nuaković, Krajčinović (knez Radoje Krajčinović spomenut je u Miklošićevim "Monumenta Serbica" br. 157.), Glunčević, Rade Ohmučević reč. Mosarić, Bielić-Ohmučević, Šičojević, Kurlović, Tasovčić, Sladojević, Branilović, Petrićević-Knezović, Dihnić, Soković, Predović-Andrić de Vojnović, Nikolić-Kastriotić, Miljković-Vrsinić, Dražević, Gjurjgjević-Dukagjinović, Županović de Onogoste, Nikolić reč. Božidarević-Ljubibratić, Božinić-Vrsinić, Palikuća-Vojković, Srgojević, Didlović, Babić-Baćić, Mrnarić, Lovrijenčević-Ohmučević, Bogunović-Branković, Barelović, Hrabrenović, Vukotić, Šestokrilović, Sedlari Nonković, Desinović, Popović, D. Anna maria de masurbo udata za kapetana Carlo de Amesola, Božihnić de Malcovo (Majkovo), Žimnaković itd....

Neorić mu je, međutim, ostao neriješena zagonetka. Moje mišljenje je da nazočnost Ohmučevića u tom krugu nalaže izuzetan oprez, zbog njihovih dobro znanih makinacija oko pribavljanja i priznavanja plemstva na španjolskom dvoru. Taj oprez treba ipak više vezati za razmetanje titulama tipa "*Ban cioè Principe*" ili "*Knes cioè Conte*" kao i za lažna srodstva s kraljevskim kućama. S druge strane, držim da Korjenić-Neoriće još uvijek možemo povezati s vjerodostojnim podatkom iz trogirskog notarijata.

Kao potomka "bosanskog bana Nehorića" Rodoslovlje spominje i "ilirskog" pjesnika Andriju, nadimkom Zlatara.¹³ Kasnije je bilo i nekih pokušaja da se taj dovede u vezu sa Andrijom Čubranovićem.¹⁴ Konačno Spisak bosanskih plemićkih obitelji navodi, ali odvojeno, Korjeniće, pa Neoriće.¹⁵

Ono što je nesumnjivo ostalo kao trajna uspomena na obitelj Neorić, jest istoimeno selo u općini Muć, 20,8 km SSI od Splita i 9,6 km zapadno od Sinja¹⁶. Njegov nam smještaj govori da se nalazilo na samoj sjeveroistočnoj međi stare župe Zmina, čiji nam prvi spomen potječe iz 11. stoljeća.¹⁷ Prigodom razgraničenja biskupija 1185. godine na crkvenom saboru u Splitu, naselje je pripalo splitskoj nadbiskupiji opet kao dio župe Zmina.¹⁸

Tijekom daljnjih zbivanja naselje je dijelilo zajedničku sudbinu okolnih sela, a ponovni mu spomen nalazimo u 16. stoljeću. U doba najžešćih turskih napada, iznad mjesta u omanjoj utvrdi, nalazila se uskočka posada kojom su zapovijedali kliški kapetani i knezovi. Padom Klisa 13. 03. 1537. i pogibijom Petra Kružića, ni neorićka posada se nije mogla duže othrvati turskoj premoći. Nakon što je jedan dio uskoka izginuo, ostali su se pravovremeno povukli hrptom planine Moseć na zapad i preko Kotara su se uspjeli domoći slobodnog hrvatskog, tj. uskočkog grada Senja.¹⁹

¹³ N. ŠTUK, nav. dj.

¹⁴ M. A. PETKOVIĆ, *Disertacija Antona Kolendića*, Književnost XVIII/4, Beograd, 1963. 380. str.

¹⁵ FERMENTŽIN, *Acta Bosnae*, 560., 561. str.

¹⁶ *Topografska karta 1:200000 4416 Split, 4417 Jajce*.

¹⁷ Franjo RAČKI, *Documenta historiae chroaticae periodum antiquam illustrantia*, Zagreb 1877. 139. str., A. 1083. (...) Ego Suinimir, gracia dei Chroatorum atque Dalmatinorum rex. (...) Laurentium uidelicet spalatinum uenerabilem archiepiscopum, uice patris, cuique placuit corde gratissimo territorium in loco, qui Smina nuncupatur,...

¹⁸ SMIČIKLAS, *Diplomatički zbornik II*, Zagreb, 1904., 193. str. - ...ut arciepiscopus Spalatensis has habeat parochias: Clissam, Scalle, Zminam, Zettinam, totam Cleunam,...

¹⁹ Josip ALAČEVIĆ, *Cronaca d'ignoto*, *Bulletino d'aracheologia e storia dalmata VI*, Split, 1883., 15. str. - ...Neorich non sai era ancora resa, e quel comandante, per poter campare, faceva suoi Uscocchi delle scorerie fino al Campo Piero di Dernis. Una volta il Vicebano comandante di Neorich, ch'era sortito, fu respinto dal comandante turco di Dernis, e nel ritirarsi, il Vicebano comandante sudetto, si fermó presso la Cadinaglavizza, che allora aveva altro nome, e trovasi in Campo Piero, li fu circondato

Padom pod Turke Neorić je pripao nahiji Zminje koja je bila u sklopu, najprije Bosanskog, pa Kliškog sandžaka.²⁰ Vjerojatno da je dio autohtonog pučanstva ostao jer je ime naselja ostalo zapamćeno unatoč velikim doseljavanjima krajem 17. i početkom 18. stoljeća.²¹

To je, međutim povijest jednog od posjeda obitelji Neorić, što nam ne daje smjernice koje bi nas dovele do podataka o povezivanju Neorića i Korjenića-Neorića. Ključni momenat u razjašnjenju cijele zagonetke jesu zbivanja na prijelazu iz 13. u 14. stoljeće, tj. doba vladavine Subića. U sklopu širenja svoje vlasti, kojoj je pogodio suton Arpadovića i još nejakih Anžuvinci, Šubići su zavladao i (barem djelomično) Humom.²² Kako su oni svoju vlast provodili kao pravi dinasti, upravu nad područjem Bišća, Luke i Stonskog rata (*Pelješca, primj. a.*) prepustili su Nelipićima - Isanu, i kasnije Konstantinu, što su oni i ostvarivali tijekom prva dva desetljeća 14. stoljeća.²³ Nelipići su dolaskom u Hum doveli sa sobom i povjerljive ljude, niže plemiće iz svoje državine, a to bi u to doba bio upravo prostor između Krke i Cetine. Razlog tome ne bi bilo samo puko nepovjerenje prema domaćim plemićima, nego prije svega postojanje heretičkih bosanskih krstjana na prostoru Bosne i Huma, što je dobro iskusio sami ban Pavao I pogibijom svog brata Mladena I., a na to je i papa Ivan XXII. podsjećao petnaestak godina kasnije Mladena II.²⁴ U razdoblju nakon preuzimanja vlasti nad Humom od strane Stjepana Kotromanića Korjenići-Neorići su se uklopili u tamošnju društvenu sredinu kao dio

dal Turchi e ucciso con tutti i suoi compagni. La fontana dove ciò avvenne si chiama ancor oggi Banovazza ossia la fontana del bano. Gli Usocchi restati a Neorich, abbandonarono la rocca e si ricoverarono nel vicino monte Mosech, o camminando sempre per le cime delle montagne, senza poter essere inseguiti e nemmeno molestati dal Turchi, arrivarono a Segna...

²⁰ Fehim Dž. SPAHO, Splitsko zaleđe u prvim turskim popisima, *Acta historico-oecconomica Jugoslaviae*, 13/1, Zagreb, 1986., 51., 57. str. - Indikativno je da u spisku naselja nahije Zminje iz 1528. godine nema spomena Neorića, što govori da je gore navedena Cronaca d'ignoto vjerodostojna. Neorić je, naime, sve do 1538. godine bio izvan turske kontrole, pa nije ni mogao biti naveden kao sastavni dio nahije.

²¹ Radoslav LOPAŠIĆ, *Spomenici hrvatske krajine I*, Zagreb, 1884., 82. str. - ...la copia delli nomi di quattro ville di Morlachi, sudditi di Turco, che habitano nelli contorni di Trau, li quali anticamente sono stati sudditi del regno d'Ungaria et dessiderano farsi vasalli di v. A. et ritornar nel pristino stato...; Danica BOŽIĆ-BUŽANČIĆ, Prilog poznavanju stanovništva i antroponima mučko-lečevićke Zagore, *Čakavska rič* 2, Split, 1988.,

²² Stjepan ANTOLJAK, Ban Pavao Bribirski "Croatorum Dominus", *Radovi Instituta JAZU u Zadru* 19, Zadar, 1972., 54. str.

²³ Mihailo DINIĆ, Comes Constantinus, *Zbornik radova vizantološkog instituta* 7, Beograd, 1961.; Veljan TRPKOVIĆ, Branivojevići, *Istorijski glasnik* 3-4, Beograd, 1960., 55.-57. str.

²⁴ FERMENDŽIN, *nav. dj.*, 20. str. - ...1319, 18 Julii, Avenione. Joannes PP. XXII "Maladino Chroatorum et Bosne comiti, alias dicto bano", ut contra hereticos "terre Bosnensis" insurgat...

vlasteličića.²⁵ Oni bi bili po svom statusu u novoj sredini analogni poljičkim vlasteličićima Rajčićima i Dražojevićima, dakle svoj položaj su temeljili na službi kod velikaša, a ne na nasljednoj baštini što je bila osobina didića.²⁶ To je upravo slučaj kod Bogčina Korjenića, povjerljivog čovjeka vojvode Sandalja.

BURMAZOVIĆ

Ako za ostale obitelji koje obrađujemo možemo nagadati etničko podrijetlo, za obitelj Burmaz(ović) bez dvoumljenja možemo tvrditi da je vlaškog podrijetla.²⁷ Njeno ishodište je jug starog srednjovjekovnog Zahumlja gdje i dandanas postoji naselje koje nosi ime po njima.²⁸ Oni su pripadali autohtonoj vlaškoj etničkoj skupini koja je očuvala svoj identitet i nakon sedam stoljeća suživota s doseljenim Slavenima. Kasnije se o njima mnogo čulo zahvaljujući brojnim kontaktima s Dubrovčanima, što se proteglo sve do dolaska turske sile i uspostave hercegovačkog sandžaka.²⁹

Njihova pojava na prostoru Zagore lako je objašnjiva ako znamo za uobičajenu otomansku praksu uporabe Vlaha (i vlah) u sklopu njihovih osvajanja. Nakon pada Bosne 1463. godine i pada hercegovine zemlje 1482., Turci su težište napada prebacili na Hrvatsku, odnosno njima susjedne županije/komitate - cetinski i kliški. U sklopu ovog

²⁵ Mihailo DINIĆ, *Humsko-trebinjska vlastela, Posebna izdanja SANU CCCXCVII*, Beograd, 1967., 87. str.

²⁶ DINIĆ, *nav. dj.*, 89. str. - ...U Lugu se i danas nalazi selo Djeđići. Tu je bilo sedište onih Dedića koji se u 14. veku javljaju u vezi sa isplatom humskog mogoriša. Kada je Stefan Kotromanić posle prodora u dolinu Neretve zahtevao od Dubrovčana da njemu isplaćuju, objašnjavano mu je da humski mogoriš ne pripada ni raškom ni bosanskom vladarima niti knezu Huma, već jedino Dedićima iz Popova...

²⁷ Krešimir KUŽIĆ, *Povijest Zagore*, Split, 1996., (u tisku), ...Ono na albanskom jeziku znači: veliki čovjek, muškarac, junak - *búrrë* i *madh*. Jezičnim prilagodavanjem poprimilo je kroatizirani oblik. Osim toga ostala su još neka prezimena istog porijekla. Takvo je prezime "Bakmaz" iz okolice Zadra (*bácë* i *madh* - veliki brat; stričević), te "Šormaz" iz okolice Knina (*sórrë* i *madh* - veliki crnomanjasti čovjek). Ti Šormazi su za razliku od Bakmaza i naših Burmaza došli pod utjecaj pretežitog pravoslavnog pučanstva tako da su s vremenom prešli na grkoistočno kršćanstvo. (Prema: *Fjalor shqip-serbokroatisht*, Priština, 1981.)

²⁸ Dragomir VUJUČIĆ, Mikrotoponimija hercegovačkih Burmaza, *Radovi ANUBiH XXXVIII*, Sarajevo, 1970., 211., 213. str., - ...Jedno pastirsko pleme Burmaza kod Stoca ima jasno arbanaško ime i pokazuje koliko je u unutrašnjosti daleko od prave albanske baze ostajalo starih organizacija...

²⁹ Mihailo J. DINIĆ, Dubrovačka srednjovjekovna karavanska trgovina, *Jugoslavenski istorijski časopis*, Ljubljana-Zagreb-Beograd, 1937. god., 122. str. - ...7. VII 1343: Dorman delli Brumas, capud catonis, Visulle delli Brumas, Pomochian delli Brumas, Radoslauus, filius Danilli, delli Brumas...; 134. str., ...Bogdan Glegjevich et Bogetta Nenichovich, Vlachi Bormaxi (1404)...; 135. str., ...Pribaç Nicolich, Vlachus de cathono Burmas, Moroblachus et catonarius (1407-1418)....

drugog nalazila se i Zagora. Nakon izumrća Nelipića 1434. god., tim prostorom vladali su razni velikaši. Rušilački i nenadani turski *akini* postali su tako česti i temeljiti da golemoj većini pučanstva nije preostalo ništa drugo nego da se pokuša spasiti iseljenjem u sigurnije krajeve, od okolice Sibenika, Trogira i Splita, preko otoka do Apeninskog poluotoka. Malobrojni su bili oni koji su ostali, ali njihov broj je ipak bio dovoljan da prenesu većinu toponima novopridošlicama.³⁰ U prvim turskim defterima koji su slijedili ubrzo nakon zaposjedanja tog opustošenog područja, nigdje ne nalazimo Burmaz(ović)e.³¹ Kako nam, nažalost, nisu poznati oni defteri iz 1574. i 1604. godine opet ne možemo sa sigurnošću odrediti godinu pojave te obitelji u Zagori.

To nam omogućava tek Matica krštenih fra Bonaventure Biloglava s kraja 17. stoljeća.³² Novu zagonetku nam je pričinio Biloglav zbog toga što nigdje nije navodio mjesto krštenja, pa samim time ne možemo odrediti ni prebivalište Burmaza koji se tu navode. Tek nam mletački zemljišnik iz 1711. godine daje podatak da rod Burmaza nastanjuje sela Nisko i Ogorje.³³ Jedan od pokazatelja postupnosti njihove seobe iz južne Hercegovine do tadašnje Zagore jest i nazočnost roda Burmaz(ović)a u mjestu Podbablje kod Imotskog. To selo je otprilike na pola puta do Niskog i Ogorja.³⁴

VOJNOVIĆ

Za ovu obitelj prve spomene nalazimo na području Nelipičke baštine, početkom 15. stoljeća stoljeća.³⁵ Oni se, naime, ubrajaju među "...dobre muže, bivše virne i prave sluge bana Ivaniša Ivanovića (*Nelipića, prim. a.*) vse dobre vlahе...", koji su dobili potvrdu starih zakona od Ivana Frankopana. U trogirsku Zagoru su dospjeli, po svemu sudeći, tijekom 16. stoljeća, iako se izričito navode pod tim

³⁰ LOPAŠIĆ, *nav. dj.*, 82.-84. str., Camotio, Isole Famose, 1570., zemljovid trogirске okolice

³¹ SPAHO, *nav. dj.*

³² Povijesni arhiv Zadar, Inv. br. 1594. Zmina, 3. list, An-º D-ñi 1680. die 2. februarij Andreas filius Francisci et B--- Burmaz coniugam fuit baptizatus p me fra~m Bonauentura Biloglau Parochum de Smina. Patrinus fuit Stojch Bilobarch, (...) 13. list, Ano Dni 1686. die 8. Junij Gaudentius filius Matheli et Clare Burmazouich coniugam fuit baptizata p me fra~ Bonauenturam Biloglau Parochum de Smina. Patrinus fuit Elias Males,...

³³ Povijesni arhiv Zadar, Catastico del terretorio di Traù. Fatto per Comando dell Illmo et Ecc.^{mo} Sig.^r CARLO PISANI Prou~. Ge-~e in Dalm.^a et Alb.^r dalli Pub.^{ci} Periti l'Anno MDCCXI., ...3. list, Segue il Ristretto di Podgorie (...) Zuane Brumasouich q.~ Milos; 6. list, RISTRETTO DELLA VILLA DI NISCO (...) Nadal Burmas q.~ Zorzi...;

³⁴ KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 507. str. - ...Burnazović iz Podbilja od Imoskoga; FERMENDŽIN, *nav. dj.*, 560. str. Vjerojatno se radi o grešci i trebalo bi da piše Podbablje.

³⁵ Đuro ŠURMIN, *Hrvatski spomenici* I, Zagreb, 1898., 432. str. - God. 1436. na 18. ožujka. U Klisu (...) Vukat' Volnović' (...) I ñni vsi dobri vlasi...

imenom tek 1682. godine u jednom pismu upućenom rimskoj kuriji i potpisanom od strane kneza Stipana Vojnovića.³⁶ Baš po sadržaju pisma može se odrediti da su članovi tog roda obitavali predjele trogirске Zagore (Ljubitovicu, Prapatnicu, Seget, itd.). Kačić tvrdi da su njihovi potomci Nakići, poznati zagorski i petropoljski zapovjednici iz oslobodilačkih ratova s kraja 17. i početka 18. stoljeća.³⁷ Taj njegov podatak je vjerodostojan, jer je gorespomenuti knez Stipan (rođ. 1629. god.) bio brat serdara Mate Nakića Vojnovića (1628.-1694.).³⁸ Da je taj kraj bio naseljen od Vlaha (koje možemo slobodno pisati i vlasli) navodi i fra Pavao Šilobadović u svojoj Kronici iz druge polovice 17. stoljeća,³⁹ a na njihovo zemljopisno podrijetlo ukazuje nam postojanje zaseoka Vojnovića zapadno od Bileće.⁴⁰

DIVOJEVIĆ

Iako nam Kačić u svojem "Razgovoru ugodnom" izričito spominje ovu obitelj, a navode o njoj daje Spisak bosanskih plemićkih obitelji,⁴¹ imamo još dva pokazatelja koji nam pomažu kod određivanja postojbine ove obitelji.⁴² Prvi sigurni dokaz bilo bi istoimeno selo u općini Kaštelanska Zagora, 23,6 km sjeverozapadno od Splita. Drugi je manje siguran dokaz, bolje rečeno indicij, ukopna gomila sa skupinom stećaka koji se nalaze na njoj i okolo nje. Cijela nekropola smještena je odmah do zaseoka Grgurevića, na rubu zaravni iznad samog polja. Između dvadesetak stećaka pozornost nam privlači jedan ovećih dimenzija, s nizom ukrasa na sebi. S one strane kamenog monolita koja je okrenuta kamenom suhozidu nalaze se uklesana tri ljiljana (sl. 2). Ako vidimo grb Divojevića iz Grbovnika, uočiti ćemo poprečnu gredu koja nosi na sebi također tri ljiljana (sl. 3). Vjerujem da je to nije puka slučajnost i da to ukazuje na moguće ukopište roda Divojevića.

Kasnija sudbina tog roda nije poznata, a ni Uskočki spisak iz 1579. godine, ni turski defteri ne donose ništa o toj obitelji.⁴³ Zanimljivo je da se u opširnom spisku Kliškog sandžaka iz 1550.

³⁶ fra Stipan ZLATOVIĆ, *Franovci države Presvetog Odkupitelja i hrvatski puk u Dalmaciji*, Zagreb, 1888., 170. str. - ...Isus i Marija. Mi Stipan Vojnović, knez od Vojnovića, Matija Radeljković knez od Vratkovića, Petar Baković knez od Suhog Doca i Labina...

³⁷ KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 510. str.

³⁸ Karlo KOSOR, Drniš pod Venecijom, *Kačić* 7, Split, 1975., 20., 21. str.

³⁹ Stipan ZLATOVIĆ, Kronika o Pavla Šilobadovića, *Starine JAZU XXI*, Zagreb, 1889., 111. str. - ...1685, miseca aprila na 10. turska vojska otišla na Vlaže u Boraji do Kaštela...

⁴⁰ *Topografska karta 1:100000 Trebinje 625*, 1970

⁴¹ FERMENDČIN, *nav. dj.*, 560. str.

⁴² KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 245. str. - ...od Zagorja Divojević Marka,...

⁴³ LOPAŠIĆ, *nav. dj.*, 83. str. - ...Della villa Zagorizane aliter Divojevichi; SPAHO, *nav. dj.*

godine selo zove Zagoričani⁴⁴, a da se malo kasnije iz Uskočkog spiska vidi da izvorno ime sela ustupa mjesto imenu Divojevići. To bi moglo značiti da je tek naseljnjem ili pripadnošću rodu Divojevića obiteljski patronimik počeo postupno potiskivati stari toponim.

MIRILOVIĆ

Naoko nam rod ovog prezimena ne bi trebao pričinjati probleme prilikom određivanja podrijetla. Poznato je, naime, da postoje dva sela Mirlović koja nose ime prema svojim stanovnicima iz sredine 16. stoljeća koji su bili njihovi vlasnici tijekom osmanlijske vladavine na području Zagore. Kako bi se razlikovala, jedno selo nosi ime Mirlović Zagora, i nalazi se 17 km ISI od Šibenika, a drugo selo se zove Mirlović Polje i smješteno je podno Svilaje, 15,8 km IJI od Drniša. Prema sačuvanom dokumentu iz 1569. godine, te Miriloviće, koji su dali ime selu, trebali bi svrstati među Vlahe koji su uzurpirali obradive površine u selu Konjevratima samo desetak godina ranije.⁴⁵ Međutim, u dubrovačkim ispravama iz 1459. godine susrećemo Vlahe Miriloviće⁴⁶, a još ranije, 1418. godine, šibenski notari bilježe nazočnost sina Prvoslava Murilića u Koseviću - sadašnjem Mirloviću.⁴⁷ Opet, ali nešto kasnije, u spisima kancelarije šibenskog kneza Fantina de Cha de Pesaro iz 1443. godine nailazimo na Junotu Murilića.⁴⁸ Nameće nam se pitanje jesu li Mirilovići nazočni u Zagori prije Turaka ili bi se moglo govoriti da je spomenuti rod dospio u taj kraj tek kao turski podložnik. Interesantno je da Miriloviće spominje i Kačić u svojoj pjesmarici i Spisak bosanskih plemića kao zagorske plemiće.⁴⁹ Ono što je sigurno, prezime ovakvog oblika a i pisani izvori nesumnjivo ukazuju na to da je vlašskog podrijetla, pa je istraživanje bilo usmjereno prema vremenu i izvorištu vlaških migracija i mogućnosti da je samo manji ogranak Mirilovića dospio u predtursko vrijeme u spomenute krajeve. I baš kao što je bio slučaj

⁴⁴ SPAHO, nav. dj., 71. str. - Iako ga Spaho nije uspio ubicirati, to je bez sumnje današnje selo Divojevići, što se i vidi iz Uskočkog spiska.

⁴⁵ Arhiv HAZU, Sign. 103., Sopra li Confini in Dalmazia, 2. list. - ...Coglieurata (...) Questa Villa non e habitata altam.te da alchuno, Ma Ben Vsurpata & Cultuata da Morlachi chiamati MiriLouichi da X.ce annj in Qua...

⁴⁶ Bogumil HRABAK, O hercegovačkim vlaškim katunima prema poslovnoj knjizi dubrovčanina Dživana Pripčinovića, *Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n. s. XI, Sarajevo, 1956., 33. str.

⁴⁷ Stjepan GUNJAČA, *Ispravci i dopune starijoj hrvatskoj historiji IV*, Zagreb, 1978., 169. str. - ...Georgius Balsa filius q. Peruaslavi Murilig de Cosseuicha...

⁴⁸ *Spisi kancelarije šibenskog kneza Fantina de Cha de Pesaro 1441.-1443.*, Muzej grada Šibenika, Šibenik, 1989., 383. str. - ...Testimonio. lunota Murilich, testimonio per parte del dito pre Stefano, zurado et examinado etc. el qual per suo sacramento ha testificado,...

⁴⁹ KAČIĆ MIOŠIĆ, nav. dj., 245. str. - ...od Zagorja dva mlada plemića, baš Bibića i Mirilovića....; FERMENTČIN, nav. dj., 561. str.

sa Vojnovićima, i Mirilovićima smo našli u brdskom kraju zapadno od Bileće, pa je onda jasno otkuda oni u dubrovačkim spisima.⁵⁰

RAJKOVIĆ

Kako kaže K. Stošić, 1616. godine "*Turci su u Pokrovnik* (dvadesetak km SI od Šibenika) *doveli nove žitelje*" između kojih je i neki Rajković.⁵¹ Njihovo povezivanje s osobom tog prezimena kojeg Matica fra Bonaventure Biloglava spominje kao kuma 1685. godine,⁵² prilično je nesigurno. Drugi spomen na njih donosi nam opet Kačić jer ih spominje u kontekstu zbivanja iz 15. stoljeća kao knezove sela Ogorja.⁵³ Istina da se slično prezime "Raycevich" navodi još 1579. godine, i to u dva sela trogirske Zagore, ali je njihovo povezivanje još nesigurnije nego prethodno spomenuto.⁵⁴

Obitelj prezimena Rajčić spominje se u mletačkom Zemljišniku iz 1709. godine. Oni su bili stanovnici upravo sela Ogorja i s vremenom su se širili po mnogim okolnim selima po Zagori.⁵⁵ Možda je kod njih s vremenom došlo do kraćenja dužeg oblika prezimena (patronima po imenu Rajko) izbacivanjem dometka -ov.⁵⁶

BAČIĆ

I ovo prezime vodi podrijetlo iz ne brojne, ali jako eksponirane skupine vlašskog pučanstva. Kad su Zagorci pritisnuti uskočkim provalama pokušali ishoditi plaćanje poreza od jednog dukata na godinu po dimu, i jedan Bačić je dospio na taj spisak kao žitelj Trolokava.⁵⁷ Poslije toga se spominju 1630. godine u istom mjestu, te konačno u Zemljišniku trogirskog distrikta.⁵⁸ Zanimljivo je da se u Grbovniku navode kao "Bachich", što oni sami, dandanas izgovaraju

⁵⁰ *Topografska karta* 1:100000 Trebinje 625, 1970

⁵¹ Krsto STOŠIĆ, *Sela Šibenskog kotara*, Šibenik, 1941, 103., 104. str.

⁵² PAZ, Inv. br. 1594. Zmina, 11. list, An-o Dni 1685. die 28. Majj Vittus filius Gregorij et Margarite Stipichieulich coniugam fuit baptizatus p me fr-em Bonauen^m Biloglau Parochum de Smina. P-nus fuit Andreas Rajcouich

⁵³ KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 246. str. - ...od Ogorja kneza Rajkovića,...

⁵⁴ LOPAŠIĆ, *nav. dj.*, 82. str. - ...Della villa Sytnich (...) Vuchman Raycevich; 84. str. - Di villa Bristevizza (...) Luca Raycevich...

⁵⁵ PAZ, Catastico del terretorio di Traù., 3. list, K^a Antonio Raicich q~ Nicolò (...) Elia Raicich da Neuest (...) Giacomo Raicich da Marcele (...) Lorenzo Raicich da Radosich...

⁵⁶ Petar ŠIMUNOVIĆ, *Naša prezimena*, Zagreb, 1985., 26., 74., 75. str.; *naglasak je: Râjčić.*

⁵⁷ LOPAŠIĆ, *nav. dj.*, 83. str. - ...Di villa di Triloque. (...) Paval Bachich...

⁵⁸ Vjeko OMAŠIĆ, Mletačko-tursko razgraničenje na trogirskom području nakon Ciparskog i Kandijskog rata i njegove posljedice, *Muzej grada Trogira* I, Trogir, 1971., 44. str. - ...Blas Bachich (...) Zuane Pachich...

kao "Bačić"⁵⁹ Pitanje je da li bi se oni mogli dovesti u vezu sa Bakovićima iz okolnih sela (čije se prezime izgovara "Bâković") po istom načelu kao i gorespomenuti Rajčići (vidi bilješku 56).

BIBIĆ

Posljednja iz niza obitelji iz Grbovnika Korjenić-Neorić također se navodi kod neizbježnog Kačića,⁶⁰ ali prvi dokumentirani spomen s područja Zagore nalazimo u Zemljišniku Skradina i Šibenika iz 1709. godine. Tamo je jedan Bibić zabilježen kao vlasnik zemljišta u selu Mirlović, što se otprilike slaže s Kačićem koji ih stavlja na Mideno brdo (brdo između Šibenika i Drniša). Međutim, rečeni Radin Bibić je u to doba bio nastanjen na Svilaji, planini između Drniša i Sinja.⁶¹

*

Prema izloženom može se zaključiti da je starohrvatskog⁶² podrijetla obitelj Neorić, tj. Korjenić-Neorić; vlašskog podrijetla su Burmaz(ović)i, Vojnovići, Mirilovići i Bačići. Za razliku od Mirilovića i, uvjetno kazano, Vojnovića, koji pripadaju prvoj vlaškoj doseobi, Bačići su dio treće doseobe, isto kao i Burmaz(ović)i. Osim Neorića, sve ostale povezuje isto izvorište - područje juga starog Zahumlja, tj. Hercegovine. Rajkovići su vjerojatno nevlašskog podrijetla, ali su došli, po svemu sudeći u razdoblju nakon 1463. godine (druga doseoba). Divojevići također potječu od predturskog hrvatskog plemstva,⁶³ dok Bibiće možemo identificirati tek nakon protuturskih oslobodilačkih ratova. Sve ostale fantastične genealoške tablice bi se mogle odbaciti.⁶⁴ Druga specifičnost je u tome što su za razliku od svih ostalih, jedino Neorići imali smjer seobe prema jugoistoku, gdje ih je zatekla turska

⁵⁹ ŠIMUNOVIĆ, *nav. dj.*, 192. str. - ...navodim i ova vlaška prezimena, sačuvana još od davnih vlaških selilačkih pohoda po našim zapadnim krajevima, u njihovim katunima. BAČIĆ (...) Nastalo je preko rum. oblika báciu, bacii "glavni, obično stariji čobanin"... Nezgodno je što postoji i oblik "Bačić", jednako pisan, ali različito naglašen, što može ukazivati i na drugačije postanje "Bačića".

⁶⁰ KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 245. str.

⁶¹ KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 507. str.; PAZ, Catastico del TERRITORIO DI SCARDONA E SEBENICO. FATTO PER COMANDO DELL' ILL.^{mo} et ECC.^{mo} Sr VINCENZO VENDRAMIN PROV.^o G^oLE in DALMAT.^a et ALB.^r dalli Pub.^{cl} Periti l'Anno 1709, 38. list, RISTRETTO DELLA VILLA MIRILOVICH, ...Radino Bibich da Vsflagja...

⁶² Već prema mjestima gdje se spominju pripadnici obitelji Neorić vidi se da su pripadali plemenu Svačića iz kojih su potjecali i sami Nelipići.

⁶³ Imamo dobro poznat primjer primanja bosanskih plemića u punopravno poljičko članstvo, što se odigralo 1482. god. u *Donjem Docu*. Vidi: Miroslav PERA, *Poljički statut*, Split, 1988., 126. str.

⁶⁴ Seid M. TRALJIĆ, Palinićev bosanski zbornik, *Zbornik Historijskog instituta JAZU* 1, Zagreb, 1954., 185. str.; KAČIĆ MIOŠIĆ, *nav. dj.*, 510. str.

najezda, da bi na kraju dospjeli u Dubrovačko primorje. Od drugih starohrvatskih rodova, o kojima ne bih detaljnije ovom zgodom, imamo sličnu sudbinu kod Jamomet(ić)a i Čubretića.⁶⁵

Vlasi i vlasi su imali obrnuti smjer - sjeverozapad - smjer turskog prodora. Od prvog spomena kao djelatnih sudionika bitke kod Biska 1322. godine,⁶⁶ Vlasi postaju neizostavni dio srednjovjekovne hrvatske povijesti. Malo pomalo, sve veći broj isprava primorskih gradova i hrvatskih velikaša ukazuje na njihove pokrete na području Zagore.⁶⁷ Uzevši kao zaključnu godinu 1463., ti Vlasi bi činili prvu doseobu. Ima autora koji ove Vlahe stavljaju u drugi val (s čime se ne slažem), jer kao prvi val navode pastire (tzv. *einheimische Hirten*) koji se spominju u ispravama primorskih gradova Dubrovnika i Kotora. Ti gradovi su imali kontakt upravo s izvornom postojbinom prvog vala Vlaha - gornjim porječjima Neretve i Drine.⁶⁸ Za razliku od njih, Trogir, koji ima također svoje pastire, nigdje ne spominje Vlahe prije 1322. godine, nego su oni (tj. pastiri) određeni samo svojim zanimanjem kao "čelnici".⁶⁹ Dakle drugu doseobu čine plemići bivšeg "rusaga" bosanskog koji nisu htjeli živjeti pod osmanlijskom vlašću.

Treći val doseobe potencirali su Turci, nakon što se zbilja velika uništavanja i odseljavanje zagorskog pučanstva krajem 15. i početkom 16. stoljeća. Kako je velik dio selâ, naročito onih južnijih, ostao pust, Turci su bili prisiljeni dovlačiti stanovništvo iz bosanskog i hercegovačkog zaleđa, dakle iz krajeva gdje nije prijetila opasnost od kršćanskog protuudara, a gdje je vjerojatno došlo i do prenapučenosti.⁷⁰ Još jedna doseoba, četvrta po redu, potaknuta je od Turaka nakon velike pobune i odlaska pučanstva u Podunavlje.⁷¹ Do tog egzodusa nije došlo nakon turskog poraz kod Beča 1683.

⁶⁵ Stjepan ANTOLJAK, Izumiranje i nestanak hrvatskog plemstva u okolici Zadra, *Radovi Instituta JAZU u Zadru* 9., Zadar, 1962., 73., 88. str.; DINIĆ, *Humsko...*, 60., 61. str.; FERMENDŽIN, *nav. dj.*, 244. str.

⁶⁶ Miha Madijev de Barbazanis, Historija (preveo Vladimir Rismondo), *Legende i kronike*, Split, 1977., 174. str. - ...Najposlije ban Mladen, videći da je poremećen i poražen bez rata, pošalje kneza Jurja, svog brata, kralju Ugarske da mu on sam pruži pomoć. Uvijek je prijanjao uz prijateljstvo Vlaha i Poljičana...

⁶⁷ J. BARBARIĆ-J. KOLANOVIĆ, *Šibenski diplomatarij*, Šibenik, 1986., 25., 244. str.; ŠURMIN, *Hrvatski spomenici*, 432. str. - ...vsi dobri vlasi: (...) Vukat Voinović...; Pavao ANDREIS, *Povijest grada Trogira I* (preveo Vladimir Rismondo), Split, 1977., 170. str. - ...Katunari i Morlaci, podanici kneza Anđela, koji su boravili u Senju (*mislim da bi trebalo biti u Sinju, prim. a.*), *pustošili su otimačnima i lupeština okolice gradova...*

⁶⁸ Branimir GUŠIĆ, Wer sind die Morlaken im adriatischen Raum?, *Balkanica IV*, Beograd, 1973., 456. str.

⁶⁹ Miho BARADA, *Trogrski spomenici*, Split, 1988., 57., 385., 466., 475., 533. str.

⁷⁰ SPAHO, *nav. dj.*, 59., 60. str. - Selo Bidnić (...) Marin Došlica nomad...; 70. str. - Selo Radošić...; 71. str. - Selo Nisko... Taj Marin između sviju ostalih seljana Bidnića jedini ima pripomenu "nomad", što znači da ostali to nisu bili. Ova dva sela, a i dobar dio ostalih bio je vrlo rijetko naseljen još 1550. godine.

⁷¹ Jovan ERDELJANOVIĆ, *O poreklu Bunjevaca*, Beograd, 1930.

godine, nego sedamdesetak godina ranije.⁷² Ovaj put je opustošenost bila možda i veća, jer je broj ognjišta jedva bio veći od tri stotine. Novi doseljenici su dovođeni iz područja između Biokova i Popova polja. Na to nas upozorava postojanje prezimena "Pra Agustin" ili "Preagustin", i kod Biloglava, i u Zemljišnicima.⁷³ Očigledno je da je osoba tog prezimena nazvana prema kraju iz kojeg je došla - konkretno iz nahije Fragustin, današnjeg južnog dijela makarskog primorja.⁷⁴ Pored ovih navedenih pravih vlaških rodova iz južne Hercegovine bilo je još nekoliko koje samo radi ilustracije navodim: Nenkovići, Medoševići i Burilovići⁷⁵

Velika izmiješanost tijekom dugotrajnog suživota starosjedilačkog nevlaškog i novopridošlog vlaškog pučanstva navela je Mlečane, domaće Primorce, a i velik dio ostalih, da do kraja 18. stoljeća cjelokupno zagorsko žiteljstvo nekritički uporno svrstava u Morlake ili Vlahe, iako bi ih nakon posvemašnje stopljenosti morali navoditi jedino kao "vlahe" bez velikog slova "V". Oni su, naime, ostali vlasli samo po zanimanju koje im je nametnuo turski vlastodržac.

⁷² M. N. BATINIĆ, Njekoliko priloga k bosanskoj crkvenoj poviesti, *Starine JAZU* XVII, Zagreb, 1885., 142. str. - ...il sanglato di Clissa contiene sotto di se l'infrascritta Città: (...) hora si crede, che sia diminuito di un terzo, e la causa n'è ascritta per esserne molti partiti in diversi luochi, specialmente di là dal Danubio; *suprotno misli* GUŠIĆ, nav. dj., 458. str.

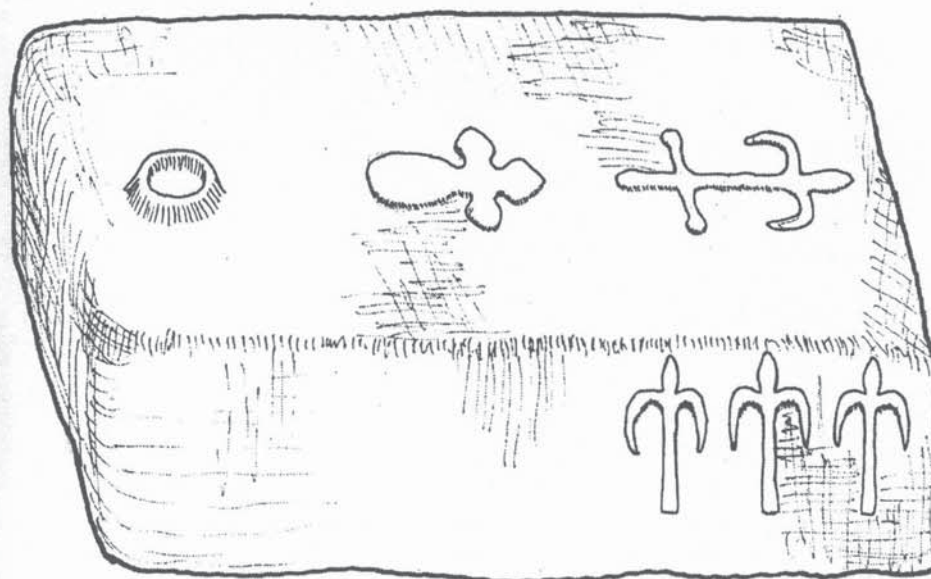
⁷³ PAZ, Inv. br. 1594. Zmina, 2. list, - ...1679. die 25. 8bris Lucia et Elena filie Georgij et Chatarine Jelusich coniugam fuit --- baptizatus p me f. Bonaventura Biloglau Parochum de Smina. Patrinus et Patrina fuerunt Lucca et Elena Pra Agustinouich; PAZ, Catastico del terretorio di Traù..., 3. list - Ristretto della villa di Podgorie (...) Nicolò Preagostin da Neuest

⁷⁴ Karlo JURIŠIĆ, Despotov Zaostrog kroz povijest, *Makarski zbornik* 2, Makarska, 1989., 296. str. Više o takvoj vrsti prezimena vidi kod: ŠIMUNOVIĆ, nav. dj., 56. str.

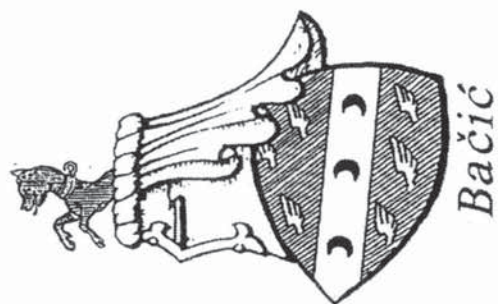
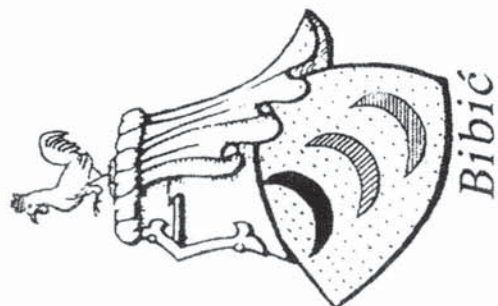
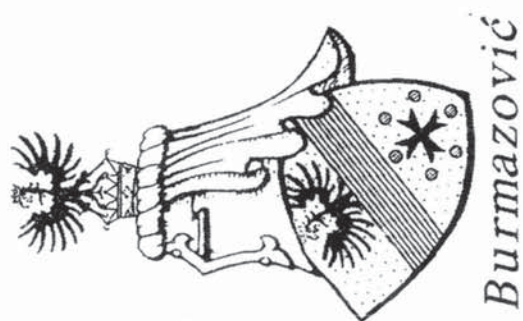
⁷⁵ PAZ, Inv. br. 1594. Zmina, 2. list, 1679..., Chatarina filia Martini et Chatarina Burilouich; Stjepan PAVIČIĆ, Seobe i naselja u Lici, *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena* 41, Zagreb, 1962., 158. str. - ...Prema računima među Krmpoćanima zabilježeni su 1605. i 1606.: (...) Vuđin Burulović, Mihovil Burulović, Martin Burulović...; *Topografska karta* 1:100000 Trebinje 625, 1970.

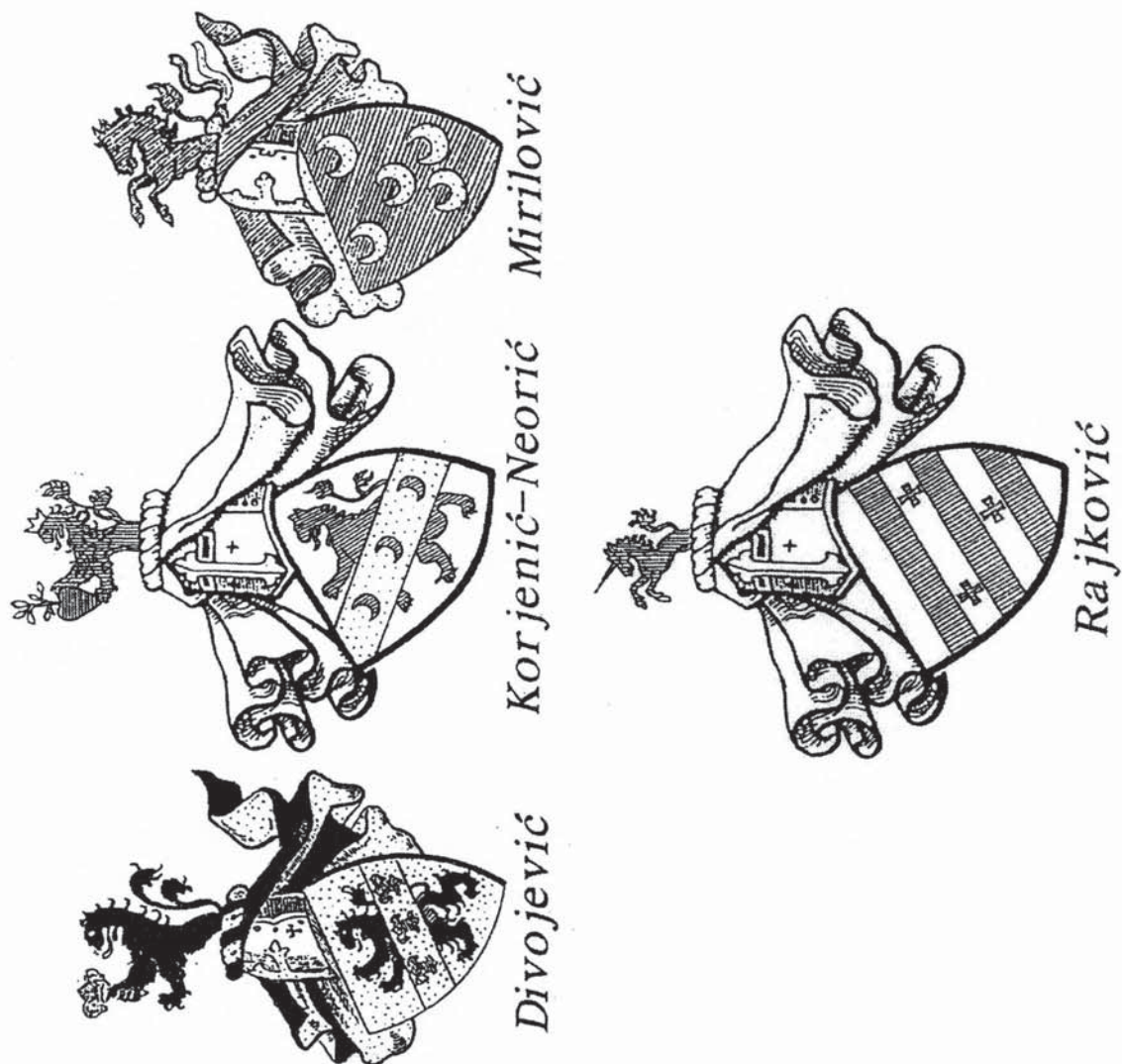
Sl. 1 Grb obitelji
Korjenić-Neorić

Sl. 2 Stećak u Divojevićima kod zaseoka Grgurevići

Sl. 3a Prikaz grbova prema Grbovniku Korjenić-Neorić

Sl. 3b Prikaz grbova prema Grbovniku Korjenić-Neorić
Grb Divojevića (dolje)

*Krešimir Kužić: MIGRATIONEN DER IN KORJENIĆ-NEORIĆ
WAPPENBUCH ANGEFÜHRTEN ZAGORANISCHEN FAMILIEN*

Zusammenfassung

Auf Grund von Angaben aus dem Wappenbuch aus dem J. 1595. sowie dem Verzeichnis von bosnischen Edelfamilien wurde es die Einwanderungs- und Auswanderungswellen und Zeiten zu erklären versucht. Es wurde der Zeitraum vom 13. bis zum 18. Jh. umfassen, und darinnen wurde es fünf Migrationswellen unterschieden. Die Teilnehmer von den Wanderungen sind meistens die kroatisierte Walachen, aber auch altkroatische Adel nahm teil.

Die erste Adelfamilie ist Korjenić-Neorić aus Dorf Neorić. Die Neorićen sind Anfang dem 14. Jh. als Vertrautmänner von Magnaten Šubićen in damalige Zahumlje ausgezogen. Nach dem Šubićszusammenbruch haben sie sich den Woiwoden (Herzogen) von Zahumlje zugewandt. Die Türkeneinbrüche (1463.-1482.) trieben sie in Republik von Dubrovnik weg. Dort einer von ihnen verfasste und bemalte das Wappenbuch.

Die Burmazovići sind ohne Zweifel eine echte walachische Familie und noch heutzutage besteht es ein gleichnamiges Dorflein in Südherzegowina. Schon kroatisiert wurden sie von Türken über Imotski nach Zagora im 17. Jh. übersiedelt. Ihre Familienname bedeutet auf albanisch "Großer Mann". Sie wurden in Dörfer Nisko und Ogorje im J. 1711. von venetianischem Kataster angeführt.

Die Vojnovićen wurden auch als Walachen im J. 1436 erwähnt. Vermutlich siedelten sie wie türkische Martologen an, und gegen Ende vom 17. Jh. waren Vojnovićen und eine Nebenlinie *Nakić Vojnović* die Volksbefehlshaber im Rahmen der venetianischen Verwaltung.

Die Familie Mirilović gehört auch zu den herzegowinischen Walachen. Es ist eine Frage, sind sie in Zagora vor oder nach den Türkeneroberungen angesiedelt oder nicht. Ihre Namen sind sowohl im 15. Jh., als auch im 16. Jh. (als Usurpatoren in Konjevrate) zu finden.

Der Name Rajković kann man erst im 17. Jh. in diesem Raum treffen. Dichter Andrija Kačić Miošić reiht sie als Edelleute und Dorfschulze in Ogorje im 15. Jh. ein, aber erste zuverlässige Angabe von den ist es das Taufregister von Franziskaner Bonaventura Biloglav aus dem J. 1685.

Die kroatisierte Walachen sind die Familie Bačić auch. Ihre Name (mit Bedeutung: Haupthirt) kann man in sog. Uskokverzeichnis zum ersten Mal zu finden und zwar in Dorf Trolokve.

Die Bibićen, ausser dem Wappenbuch sind im Kataster von Šibenik aus dem J. 1709. erwähnt.

Ausgelegten zufolge ist es fünf Ansiedlungswellen zu ersehen. Die erste Welle ist infolge der existentiell-ökonomischen Anlässe angeregt (14. Jh.). Die zweite und fünfte (nach dem 1463. und nach dem J. 1683.) stellen eine Flucht vor dem Türkenschwert dar. Dem in Gegenteil wurden die dritte und vierte Welle gerade von den Türkenverwaltung organisiert. Die Osmanen haben ihre übliche Kriegspolitik durchgeführt - sie haben die *Walachen - die ethnische Gruppe, und die walachen - die Militärhilfstruppen* aus dem Staatsinnere (Herzegowinische Sandschak) an die Grenzgebiete (Kliser Sandschak) versetzt.

Krešimir Kužić: MIGRATION OF FAMILIES FROM ZAGORA
MENTIONED IN THE HERALDRY KORJENIĆ-NEORIĆ FROM 1595

Summary

This work discusses the emigration and immigration of various families from and to Zagora. On the basis of data from heraldic collection Korjenić-Neorić from 1595 and a census of aristocratic Bosnian families, descent and migration time for every single family were established. An important source of information was also published works as well as archives of which most are referring to a later period than the definite immigration to Zagora and the of wars against the Turks in the 18th century respectively. The region of Hum/Herzegowina was the main emigration region from where a large part of the Croatized Wallachian population arrived in several migration waves to present-day Zagora (I. = 14th century, II. 15th ct., III. = 16th ct., IV. = beginning of the 17th ct., V. = at the end of the 17th ct.). The first immigration wave was triggered by existential and economic grounds. The second and fifth immigration wave actually was an escape from the Turks, while the third and fourth immigration wave was supported by the Turks who were interested in forming reliving units for the Turkish army.